

Jaarverslag van de Commissie van Toezicht van ANTWERPEN 2019

A : De leden van de Commissie van Toezicht (CvT)
Cc : Het centraal Secretariaat van de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen (CTRG)

I. De Commissie van Toezicht

A) 1) Voorstelling en samenstelling van de commissie van 01.01.2019 t/m 31.08.2019

In deze periode werd een en ander met betrekking tot de CvT's geregeld in de art. 138bis t/m 138decies van het KB van 21.05.1965 houdende algemeen reglement van de strafinrichtingen, zoals gewijzigd bij KB van 04.04.2003 en daaropvolgend KB van 29.09.2005; de Basiswet van 12.01.2005 voorzag dezelfde bepalingen in de art. 26 t/m 31, maar deze werden ook in deze periode nog niet in werking gesteld middels een koninklijk besluit.

In elke Belgische gevangenis was één Commissie van Toezicht die uit minimum 6 en maximum 12 leden bestond waarvan minstens één magistraat van de zetel, één advocaat en één arts.

Tot 31.08.2019 bestond de CvT Antwerpen uit 8 leden en 1 secretaresse als volgt:

1.	Marc Peeraer	lid/magistraat voorzitter
2.	Frederik Janssens	lid/ondervoorzitter
3.	Katharina Francus	lid
4.	Jan Dockx	lid/geneesheer
5.	Lieve Lagae	lid
6.	Falke Van der Schueren	lid/advocaat
7.	Anne-Marie Bonroy	lid/geneesheer
8.	Pieter Tersago	lid/advocaat
9.	Nicole Verbesssem	secretaresse

Wegens zwangerschap en medische tegenindicaties om als maandcommissaris werkzaam te zijn in de gevangenis (mogelijke aanwezigheid van TBC) was Falke Van Der Schueren sedert medio 2018 niet meer actief en op moederschapsverlof tot begin februari 2019.

2) Voorstelling en samenstelling van de commissie van 01.09.2019 t/m 31.12.2019

Thans regelen de artikelen 26 t/m 31/1 van de basiswet van 12.01.2005 alles met betrekking tot de oprichting, de werking en de vergoeding van de CvT's.

De wet richt in principe bij elk van de 36 gevangenissen van het land een Commissie van Toezicht (CvT) op die een onafhankelijk toezicht houdt op de gevangenis, op de bejegening van gedetineerde personen en op het respect van hun rechten.

Vanaf 01 september 2019 oefenen de nieuwe CvT's, benoemd door de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen (CTRG) die van start is gegaan vanaf 23 augustus 2019, hun opdrachten uit bij elk van de penitentiaire inrichtingen. Daarmee staan zij niet langer onder de voogdij van de Minister van Justitie.

In elke Belgische gevangenis is één Commissie van Toezicht die uit minimum 6 en maximum 18 leden bestaat van wie minstens twee personen houder zijn van een diploma master in de rechtswetenschappen en minstens één persoon arts is.

Vanaf 01.09.2019 bestaat de CvT Antwerpen uit 18 leden en 1 secretaresse als volgt:

1. Bonroy Anne-Marie lid/geneesheer
2. Brosens Pieter lid/loontrekkende/zelfstandige in bijberoep; professionele ervaring: (sociale) architectuur/ academisch onderzoek
3. De Feyter Gilles lid/ Export Manager Middle East–Africa at Alpharma, International Sales Manager at Huvepharma, Sales manager Middle East–Africa at Nutriad
4. De Groof Helena lid/ juriste, gewezen advocate, bedrijfsjuriste Duvel-Moortgat
5. Dockx Jan lid/geneesheer
6. El Morabet Imane lid/juriste, juriste bij Unia (Interfederaal Gelijkekansen-centrum)
7. Foets Etienne lid/gepensioneerd ambtenaar OCMW Kalmthout
8. Francus Katharina lid/leerkracht niet-confessionele zedenleer
9. Geerts Alain lid/bediende
10. Goedemé Dieuwke lid/studente theologie in Leuven
11. Heymans Marcel lid/gepensioneerd, gewezen marketing/directie (muziek-sector/Media)
12. Heyvaert Peter lid/jurist, jurist-directieraad Kamer van volksvertegenwoordigers
13. Janssens Frederik lid/ondervoorzitter, gepensioneerd De Rode Antraciet
14. Lagae Lieve lid/gepensioneerd hrm & organisatieontwikkeling ARM; erkend bemiddelaar
15. Peeraer Marc lid/voorzitter, gepensioneerd ere-magistraat
16. Sas Dorien lid/ondersteunend diensthoofd maatschappelijke dienstverlening bij het OCMW van Kalmthout
17. Van Peer Lissa lid/jurist, advocate-stagiair, thans parlementair medewerker
18. Vergauwen Karen lid/juriste, kandidaat- gerechtsdeurwaarder
19. Verbesssem Nicole secretaresse/gepensioneerd waarnemend hoofdgriffier vredegerecht Brasschaat

B. Functioneren

- Gezien de werking van de CvT vóór en na 01.09.2019 in feite niet verschilt, wordt wat de CvT betreft verwezen naar de nieuwe wetgeving daaromtrent zoals terug te vinden in de art. 26 tot en met 31/1 van de Basiswet van 12.01.2005.

Ten opzichte van de penitentiaire administratie oefent de Commissie derhalve een onafhankelijk en extern toezicht uit op de behandeling van de gedetineerden en op de naleving van de voorschriften binnen de gevangenis; zij heeft dus tot taak te waken over de levensomstandigheden en de behandeling van de gedetineerden in de gevangenis.

De huidige commissie van toezicht voert volgende opdrachten uit:

- onafhankelijk toezicht uitoefenen op de gevangenis waarvoor ze bevoegd is, op de bejegening van de gedetineerde personen en op de naleving van de hen betreffende voorschriften;
- advies en inlichtingen verstrekken aan de CTRG m.b.t. het welzijn van de gedetineerde personen en hieromtrent voorstellen doen;
- bemiddelen tussen de gedetineerde personen en de gevangenisdirectie indien nodig om een concreet probleem op te lossen;
- een jaarverslag opstellen;

Meer bepaald voeren de leden van de CvT hun opdrachten uit door het vervullen van volgende taken:

- de gevangenis bezoeken (minstens éénmaal per week);
- de documenten en registers van de gevangenis raadplegen;
- gesprekken voeren met gedetineerde personen, het gevangenispersoneel, de gevangenisdirectie, alsook met enig ander persoon die informatie kan verstrekken over de werking van de gevangenis en de bejegening van gedetineerde personen;
- bemiddelen tussen gedetineerde personen en de gevangenisdirectie indien dit nodig is om een concreet probleem op te lossen;
- deelname aan de maandelijkse vergadering van de Commissie van toezicht;
- bezoekverslagen en een jaarverslag opstellen;
- adviezen en voorstellen formuleren t.a.v. de CTRG om de bejegening van de gedetineerde personen te verbeteren;
- vanaf 1 oktober 2020 (voorheen 1 april 2020), het behandelen van klachten van gedetineerde personen tegen beslissingen van de gevangenisdirectie.

Zij heeft daartoe uitgebreide controlebevoegdheden. Om hun taak te kunnen uitoefenen, mogen de leden van de Commissie direct en zonder toezicht in contact treden met de gedetineerden, hebben zij inzage in de boeken en bescheiden, registers tuchtsancties en individuele gegevens van de gedetineerden.

- De CvT Antwerpen tracht één dinsdag per maand om 18.30 uur te vergaderen (vóór 01.09.2019 was dit 's woensdags om 17.00 uur); de uitnodiging tot de vergadering vermeldt ook de agendapunten en in de loop van de vergadering worden de agenda's samengelegd om de data van de daaropvolgende vergaderingen vast te leggen.

Op de vergadering worden de klachten van gedetineerden en de eventueel reeds ontvangen antwoorden van de algemeen directeur besproken en geëvalueerd; verder wordt getracht een antwoord te vinden op de problemen waarmee een maandcommissaris zich geconfronteerd zag of zou kunnen zien, worden wetswijzigingen in verband met detentie ten berde gebracht en zoveel mogelijk geduid, alsmede de praktische werking van de CvT, enz.

De CvT Antwerpen had de beschikking over een vergaderzaaltje, genaamd de “Commissiezaal”, alwaar door de keuken van de gevangenis op welwillende basis in principe ook steeds water en koffie ter beschikking werd gesteld; gezien dit zaaltje bij drukte ook wordt gebruikt als spreekkamer voor de advocaten, diende dit commissie-zaaltje wel steeds gereserveerd via emailvraag aan de directeur/inrichtingshoofd; op vraag van de directie vergadert de commissie vanaf eind 2018 in een zaaltje (NIP-lokaal) van de BAC, zijnde de voormalige ambtswoning van de gevangenisdirecteur.

In de periode 01.01.2019 t/m 31.08.2019 hield de CvT Antwerpen 5 vergaderingen op een woensdag om 17.00 uur, te weten op 16.01.2019, op 20.02.2019, op 24.04.2019, op 22.05.2019 en op 03.07.2019.

In de periode 01.09.2019 t/m 31.12.2019 hield de CvT Antwerpen 3 vergaderingen waarvan 1 vergadering op woensdag 25.09.2019 om 17.00 uur en de 2 volgende vergaderingen telkens op een dinsdag om 18.00 uur, te weten op 22.10.2020 en op 26.11.2020.

- Daar waar de voorzitter in de voorgaande jaren steeds voor aanvang van de vergadering van de CvT een kort overleg hield met het inrichtingshoofd, werd in de loop van 2019 besloten het inrichtingshoofd, of eventueel een ander directielid, regelmatig (minstens één maal op twee) uit te nodigen op (het aanvangs gedeelte van) een vergadering om enerzijds beleidsinformatie vanuit de inrichting door te spelen aan de leden van de CvT en anderzijds om de vragen en bekommernissen vanuit de CvT te beantwoorden. Deze werkwijze biedt het voordeel van een snellere informatiedoorstroming en een rechtstreeks en persoonlijk contact wat kan bijdragen aan een wederzijdse vertrouwen.

- Op de maandelijkse vergaderingen van de CvT Antwerpen wordt ook telkens overeengekomen wie voor welke maand als maandcommissaris zal optreden.

Elke gedetineerde kan een gesprek aanvragen met de Commissie van Toezicht om zijn opmerkingen, bezwaren en/of klachten kenbaar te maken over zijn behandeling en/of de leefomstandigheden in de gevangenis (zoals bv. voeding, kleding, tuchtstraffen, racisme, bezoek, foulleringen, agressie, medische verzorging, scholing, bibliotheek-bezoek, enz.).

Het aanvragen van een gesprek gebeurt door het posten van een briefje in één van de brievenbussen van de CvT Antwerpen die zich aan de centrale ruimte op iedere verdieping van de gevangenis bevindt (3 brievenbussen op de mannenafdelingen, 1 brievenbus op de vrouwenafdeling en 1 op vleugel F, waar in principe de geïnterneerden verblijven).

De maandcommissaris doet dan minstens 1 x per week op een zelf te bepalen dag en uur een ronde langs alle voormelde brievenbussen, neemt de klachtbriefjes er uit en spreekt met de klager; indien de klacht niet onmiddellijk afgehandeld kan worden, wordt deze per email overgemaakt aan de directeur/inrichtingshoofd die, na onderzoek, de maandcommissaris een antwoord bezorgt.

De maandcommissaris geeft, indien nodig, feed back aan de klager waarna in principe het incident wordt afgesloten.

Onderstaande leden traden in de periode van 01.01.2019 t/m 31.08.2019 op als maandcommissaris:

- Januari 2019: Jan Dockx
- Februari 2019: Annemie Bonroy
- Maart 2019: Katharina Francus
- April 2019: Falke Van der Schueren
- Mei 2019: Lieve Lagae
- Juni 2019: Pieter Tersago
- Juli 2019: Marc Peeraer en Frederik Janssens
- Augustus 2019: Frederik Janssens en Marc Peeraer, alsmede Jan Dockx voor de medische klachten.

Verder was er binnen de CvT Antwerpen overeengekomen dat Dr. Jan Dockx zich als lid-geneesheer (nog praktiserend huisarts) hoofdzakelijk zou toeleveren op de medische problemen die in de verschillende klachten opdoken; in die hoedanigheid onderzocht hij de klacht op medisch gebied, raadpleegde het medisch dossier, had hij desgevallend een gesprek met verplegers, dokters, PSD, enz.; vanaf 2019 trad hij op eigen verzoek voorlopig ook terug bijkomend op als maandcommissaris.

Onderstaande leden traden in de periode van 01.09.2019 t/m 31.12.2019 op als maandcommissaris:

- September 2019: Jan Dockx
- Oktober 2019: Annemie Bonroy (met Marcel Heymans, Peter Heyvaert)
- November 2019: Kathy Francus (met Dieuwke Goedemé, Imane El Morabet, Dorien Sas en Gilles De Feyter)
- December 2019: Marc Peeraer (met Helena De Groof, Etienne Foets, Marcel Heymans, Pieter Brosens, Alain Geerts, Dorien Sas en Karen Vergauwen)

In de mate van het mogelijke werden in de periode 01.01.2019 tot 01.09.2019 door de commissieleden volgende studiedagen/vergaderingen bijgewoond:

- 02.02.2019 : **opleiding** voor leden belast met het toezicht op de gevangenis (CTRG en CvT): "Wetten en reglementen/gedetineerden en trajecten" gegeven door Henri Debucquoy, ere-magistraat hof van beroep Gent en lid van de Centrale toezichtraad en Vincent Eechaudt, postdoctoraal onderzoeker in gevangenisomstandigheden, internationaal gevangenisrecht en EU-samenwerking, en universitair hoofddocent in penologie en gevangenisrecht aan de Vrije Universiteit Brussel.
- 26.03.2019 : op uitnodiging **CvT Rotterdam** een tegenbezoek aan het Detentie-centrum Rotterdam alwaar uitgeprocedeerde illegalen verblijven (volwassen mannen) die het land moeten verlaten en beschikbaar worden gehouden voor uitzetting; naast een rondleiding en duiding over de werking van de CvT Rotterdam, tevens een video van een beklagzitting.
- 14.06.2019 : **samenkomst CVT-voorzitters Vlaanderen** met ronde-tafelgesprek over het toezicht op de gevangenis en het klachtenrecht: "wat brengt de (nabije) toekomst?" en een toelichting over het onderzoek strafcellen 2019 door mw. Lieve Lagae (CVT Antwerpen)

Voor de periode van 01.09.2019 t/m 31.12.2019 betrof dit volgende studiedagen/vergaderingen/activiteiten:

- 19.10.2019 : van 14.00 uur tot 16.30 uur **rondleiding** in de gevangenis te Antwerpen voor de nieuwbenoemde leden van de CvT Antwerpen.
- 28.09.2019: **welkomdag** door de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen (CTRG) over de rol en de opdrachten van de Centrale Raad en van de Commissies van Toezicht, over de administratieve aspecten van de werking van een Commissie van Toezicht en over het werk als Commissielid.

Problemen waarmee de CvT zich geconfronteerd ziet :

- Communicatie op zich met het inrichtingshoofd verloopt in principe goed, maar op de medegedeelde klachten is het vaak meer dan een maand wachten op antwoorden ; dit is onaanvaardbaar lang en deed dan ook, terecht of onterecht, vermoeden dat er uitgegaan werd van « het zal wel koelen zonder blazen » ; feed back geven is dan vaak niet meer mogelijk of nutteloos na zo een lange periode gezien vaak de gedetineerde dan al in vrijheid is gesteld, getransfereerd is naar een nieuwe gevangenis, enz. (zie ook aanbevelingen);

Op een mailbericht van 11.09.2019 vanuit de CvT waarin beklag werd gemaakt dat het laatste half jaar telkens op een hele reeks klachten laat wordt gereageerd (op dat ogenblik waren er voor juli 2019 nog 4 onbeantwoorde klachten en voor augustus 2019 nog 12 onbeantwoorde klachten), werd als volgt geantwoord :

«... De verlofperiode is net achter de rug. En inderdaad dan blijven er mails onbeantwoord. Niet alleen bij mij maar ook bij andere diensten. Maar ik weet dat de gedetineerden vlotte toegang hebben tot onder andere het directierapport en het medisch consult. Dus dringende zaken kunnen worden aangepakt.

U weet dat we in de alarmprocedure (met de vakbonden) zitten, u weet dat we een chronisch tekort hebben aan personeel, u weet dat we te kampen hebben met een overbevolking, u weet dat onze infrastructuur niet altijd toereikend is.

We hebben zopas een stakingsaanzegging achter de rug. Er was een BBOC op 06/09/19. Morgen 19/09/19 is er een BOC en op 04/10/19 nog een.

Door de huidige situatie zijn we nu "anders werken" "aangepast" gaan werken.

Dankzij de flexibiliteit en de beroepsfierheid van onze medewerkers slagen wij er toch nog in een behoorlijk regime aan te bieden.

Veel van de meldingen/klachten van de gedetineerden zijn door ons gekend en werden reeds behandeld door onze diensten alvorens ze tot u komen. Zoals eerder besproken gaat het vaak (niet altijd) over gedetineerden die verschillende diensten aflopen tot ze "genoegdoening" krijgen.

Maar ik ben me er terdege van bewust dat het soms beter kan. Dit is een werk van elke dag.

Ook problemen met bepaalde personeelsleden worden aangepakt, maar onze bevoegdheden zijn daarin beperkt en oplossingen vragen tijd.

Zoals eerder toegelicht kunnen de leden van de CvT bij dringende zaken naar een directeur met dienst stappen. Het zou de gedetineerden, onze diensten en hoogstwaarschijnlijk u ook al verder helpen als u bijvoorbeeld gebruik maakt van uw inzagerecht, u het huishoudelijk reglement er bij neemt en/of de kopies of documenten die de gedetineerden in bezit hebben met hen overloopt.

Ik vraag toch ook om enige relativering (en niet om de ad-hoc klachten via de CvT te negeren, integendeel). Weet dat wij ook gedetineerden hebben die ons ongevraagd komen bedanken om de correcte dienstverlening. Externe partners die hier dagelijks binnenkomen zien en ondervinden dat alles vlot verloopt ondanks de dagelijkse problemen en de werkomstandigheden. Deze feedback krijg ik ongevraagd ....».

De CvT heeft natuurlijk begrip voor de aangehaalde argumenten (personeelstekort, vakantie, ...), maar het was natuurlijk in feite al een veel langer bezig...daarna stroomden de antwoorden wel binnen, zelfs ook reeds op bepaalde door de maandcommissaris in september gemelde klachten.

Het kan duidelijk anders want de CvT merkt wel op dat vaak door andere directieleden wordt geantwoord na 1, maximaal 2 dagen.

- De commissie beschikt intra muros niet over een PC/laptop waarmee het mogelijk zou zijn om een en ander na te gaan; er wordt wel gesteld dat aan de PA's, op de griffie,... een beschikbare PC kan gevraagd worden, maar dit is omslachtig ; bij gebreke aan een eigen just.fgov.be-emailadres is het ook niet mogelijk om Sidis Suite te raadplegen, enz.

- Het gebeurt dat de CvT vaststelt dat niet alle gevangenispersoneel op de hoogte is van de bevoegdheden van de CvT en haar maandcommissarissen, zeker de jongere PBA's met Rosetta-contracten.

C. Behandeling van verzoeken van gedetineerde personen / Bemiddeling

Op de maandelijkse vergaderingen van de CvT Antwerpen wordt telkens overeengekomen wie voor welke maand als **maandcommissaris** zal optreden.

Hoe de maandcommissaris te werk gaat wordt beschreven op pag 4.

Conform de Basiswet werkt de CvT enkel met **indirecte bemiddeling** via het inrichtingshoofd en kent derhalve geen directe bemiddeling tussen de klachtdoende gedetineerde en bv. een directielid, laat staan bv. de PBA over wiens gedrag of handelswijze een gedetineerde zich beklaagd had.

Practische problemen over bv. gelden/niet terugstorten van de prijs van niet geleverde kantinegoederen op de rekening van de gedetineerde worden vaak onmiddellijk opgelost met de boekhoudingsdiensten (BDW) na interpellatie door de maandcommissaris.

D. De Commissie in cijfers

1) Aantal maandelijkse vergaderingen

In 2019 werden er, rekening houdende met de vakanties (kerst-, krokus-, Paas-, zomer- en herfstvakantie), 8 vergaderingen gehouden.

2) Aanwezigheid van de leden tijdens de maandelijkse vergaderingen

Inclusief de secretaris die steeds aanwezig was, waren er op de eerste 5 vergaderingen met de « oude commissie » gemiddeld 7,7 van de 9 personen aanwezig.

Inclusief de secretaris die steeds aanwezig was, waren er op de eerste 3 vergaderingen met de « nieuwe commissie » gemiddeld 16,6 van de 19 personen aanwezig.

3) Aantal bezoeken in de penitentiaire inrichting

Naast de gesprekken van de voorzitter met het inrichtingshoofd, werden er in totaal door de maandcommissarissen 58 bezoeken afgelegd waarvan 40 in de periode van 01.01.2019 t/m 31.08.2019 en 18 in de periode van 01.09.2019 t/m 31.12.2019 .

4) Aantal ingediende verzoeken van gedetineerde personen

Er waren 133 klagers die 1 of meerdere klachtbriefjes (218) hebben gepost met 1 of meerdere klachten (in totaal 304 klachten – zie ook punt III.A).

5) Aantal bemiddelingen

Van de 304 klachten wordt dus in principe alles (indirect) bemiddeld via het inrichtingshoofd.

Zoals reeds gesteld worden praktische problemen over bv. gelden/niet terugstorten van de prijs van niet geleverde kantinegoederen op de rekening van de gedetineerde vaak onmiddellijk opgelost met de boekhoudingsdiensten (BDW) na interpellatie door de maandcommissaris.

II. De penitentiaire inrichting Antwerpen

A. Werking

De gevangenis van Antwerpen is gevestigd te 2000 Antwerpen, Begijnenstraat 42.

Deze gevangenis werd gebouwd tussen 1854 en 1859 door architect Joseph Dumont volgens de inzichten van Edouard Ducpétiaux, toenmalig inspecteur-generaal van het gevangenis-wezen. Het resultaat is een cellulaire gevangenis op basis van het panopticon-model, een stervorming gebouw met een centrale kern en daarop aansluitend drie vleugels, waarvan twee met cellen op drie niveaus en één met cellen op vier niveaus.

In de tweede helft van jaren '70 werd de gevangenis grondig gerenoveerd waarbij de verschillende vleugels werden aangepakt. In 1978 waren vleugel C en de overdekte wandeling aan de beurt. In de jaren '80 werd binnen de muren een nieuwbouw gerealiseerd voor de afdeling halve vrijheid, werd vleugel B onder handen genomen en werd de bestaande centrale kern volledig gesloopt en heropgebouwd in vier niveaus. In 1995 werden vleugel A en de keuken vernieuwd. De inrichting voorzag in 2000 een renovatie van de psychiatrische afdeling en de afdeling voor vrouwelijke gedetineerde; in de loop van de volgende jaren werden wandeling A en B volledig gemoderniseerd en in 2010 werd het administratief complex gehuisvest in een voormalige ambtswoning (waar thans ook de maandelijkse vergadering van de CvT Antwerpen doorgaat).

De gevangenis is een **arresthuis** voor mannen en vrouwen en kent een **gesloten regime**.

De gevangenis Antwerpen heeft een totale capaciteit van **439 plaatsen**. Daarvan zijn 48 plaatsen voorbehouden voor vrouwelijke gedetineerden.

De gevangenis beschikt eveneens over een **psychiatrische afdeling** die in principe plaats biedt aan 51 personen en waar nog steeds een aantal geïnterneerden verblijven (in december 2019 bevonden er zich in de gevangenis van Antwerpen terug ongeveer 28 geïnterneerden (die in principe op vleugel F verblijven, maar sommigen ook op reguliere cellen en op de vrouwenafdeling).

De afdeling **beperkte detentie** kan 26 gedetineerden herbergen.

Tweederde van de capaciteit bestaat uit éénpersoonscellen, maar door de overbevolking wordt het overgrote deel bewoond door twee of soms drie personen. Daarnaast zijn nog cellen beschikbaar voor twee, drie, vier en zes personen, die ook omwille van overbevolking vaak door meer personen worden bevolkt.

B. Opmerkelijke gebeurtenissen / belangrijkste veranderingen binnen de inrichting

1) STAKINGEN

- in 2019 vonden er op 13 februari, op 07-08-14 mei, op 26-27-28-29-30 september, op 1-2-3-4-5-6-7-8 oktober en op 12 december **stakingen** plaats die steeds aangezegd werden.
- Wat het **personeelsbestand** betreft kon er door de directie geen gedetailleerde info meer gegeven worden ; bij iedere staking zijn er wel enkele ziektemeldingen. De procedure voor ziektemeldingen dient dan telkens ook gevolgd te worden. Ziekte wordt ingegeven in het Medex-systeem, waarbij dan ook mogelijks controle is door een controlearts.
- Er werd bij iedere staking in 2019 door de Politie **ondersteuning** geboden vanuit de lokale politie; meestal ging dit over een 20-tal agenten (inclusief leidinggevende). Er werd geen beroep gedaan op de civiele bescherming.
- Tijdens de stakingen gingen er geen **groepsactiviteiten** door. Gedetineerden konden dus niet naar de bibliotheek, er was geen aanbod van sportactiviteiten of activiteiten georganiseerd met externe diensten.
- Ook op stakingsdagen werden drie **maaltijden**, waaronder een warme maaltijd 's middags, bedeeld. De keukenploeg heeft ook nooit meegestaakt.
- de **post** werd opgehaald en uitgedeeld.
- de **kantine** werd eveneens bedeeld.

Interne bewegingen :

- Tijdens stakingen van 1 dag was er niet steeds toegang tot **douche** ; dit was afhankelijk van het aantal personeelsleden op dienst en van de beslissing van de leidinggevende van de politie. Tijdens langere stakingen konden gedetineerden wel douchen.
- De **kleedkamer** heeft iedere staking gewerkt en er werd dus steeds voorzien in de bedeling van propere kledij, lakens e.d.
- De gedetineerden hadden geen toegang tot de **wandeling**.
- Geplande **medische afspraken** gebeurden via uithaling, door de DAB (Dienst Algemene Beveiliging van de federale politie waarin het veiligheidskorps - VK - is geïntegreerd), en konden ook tijdens stakingen doorgaan, voor zover de DAB niet staakte.
- Wat betreft de **werkers** was het zo dat er tijdens de stakingen beroep werd gedaan op fatieken, keukenwerkers, kleedkamerwerkers, kantinewerkers, bibwerkers (in beperkte mate), soms een klein aantal regiewerkers, maar minder dan op gewone dagen.
- Wat het **bezoek** betreft : Geen gemeenschappelijk tafelbezoek, de ongestoorde bezoeken gingen wel zoveel als mogelijk door. In beperkte mate ook sociaal bezoek.
- Voor de **gedetineerden in isolatie of op individueel regime** was er qua wandeling, maaltijd, toegang tot water/douche, toilet, enz. geen verschil met hoe het voor de andere gedetineerden was.

Externe bewegingen :

- Gedetineerden die in **UV, PV, BD** waren, konden ook op stakingsdagen gewoon vertrekken ; ook in **vrijheidstellingen en transfers** bleven op stakingsdagen doorgaan (tenzij de nationale transfer werd geannuleerd).

De **overbrengingen** om voor de rechtbank te verschijnen werden tijdens stakingsdagen meestal geannuleerd. Voor de **medische uithalingen**, zie antwoord hierboven onder Interne Bewegingen.

- Op sommige stakingsdagen zijn er wel wat **incidenten** geweest, o.a. beschadigingen in de cellen, roepen via het raam, enz, maar eigenlijk bleef dit doorgaans erg beperkt.

2) ZELFMOORDEN

- In 2019 zijn er **twee zelfmoordpogingen** geweest, geen gelukte suïcides.

De twee pogingen waren telkens verhangingspogingen, telkens daags na de opsluiting. Inkomende gedetineerden verblijven op de 4de sectie, waar er standaard speciale bewaking en dus zeer frequent gecontroleerd wordt door bewaking. Pogingen zijn telkens verijdeld door snelle tussenkomst van het personeel.

Deze twee gedetineerden hebben dan een tijdje onder een BVM/IBVR gestaan, en werden van nabij gevolgd door medische dienst, psychiater, PSD/JWA/Vagga. Na verloop van tijd is hun regime genormaliseerd. Het gaat om twee gedetineerden die nadien ook geïnterneerd zijn, en dus met een psychiatrische problematiek kampten.

3) ARBEIDSONGEVALLEN

Er hadden zich in 2019 in het kader van arbeidsongevallen gedetineerden die nog geregeld worden door ministeriële omzendbrieven **3 arbeidsongevallen** voorgedaan waarbij gedetineerden betrokken waren. Alle drie gedetineerden zouden een vergoeding ontvangen hebben.

4 Quid OVERLEGORGAAN (OO) voor de gedetineerden ?

Overeenkomstig artikel 7 §1 van de Basiswet en het KB van 22 juni 2018 (inwerkingtreding van artikel 7 van de Basiswet op 15/09/2018 en eerste oproepen tot het indienen van kandidaturen aangekondigd op 1 maart 2019) is het vanaf 1 maart 2019 wettelijk verplicht om een overlegorgaan (OO) in elke gevangenis op te richten.

Het overlegorgaan moet:

- de gedetineerden enerzijds de mogelijkheid geven inspraak te hebben in aangelegenheden van algemeen belang, en dit teneinde het aanbod in de gevangenis en de organisatiestructuur af te stemmen op de behoeften van de gedetineerden. Het algemene aspect verwijst naar het collectieve belang. Het kan dan ook niet om individuele verzoeken gaan. Enkel de verzoeken die de gemeenschap betreffen, ressorteren onder het overlegorgaan. Dat kan betrekking hebben op het aanbod van sportieve of culturele activiteiten, de organisatie van de bezoeken, de artikelen die in de kantine beschikbaar zijn, de telefonie of andere voorbeelden. Het overlegorgaan verleent adviezen, het kan dan ook geen beslissing nemen. Het maakt het voor de gevangenisdirectie evenwel mogelijk over informatie te beschikken om meer adequate beslissingen te nemen;
- anderzijds moet het overlegorgaan een wederzijdse communicatie met betrekking tot de aangelegenheden van algemeen belang ontwikkelen. Het overlegorgaan beoogt de ontwikkeling van een wederzijdse communicatie tussen het gevangenis-personeel en de gedetineerden over aangelegenheden van "algemeen belang".

Het laatste overlegorgaan dat in de PI Antwerpen op de mannenafdeling georganiseerd werd, dateert van 20/05/2016.

De procedure met verkiezingen werd weliswaar niet gevolgd omdat dit in een overbevolkt arresthuis (en dus een doorgangsgevangenis met een hoog verloop aan gedetineerden) niet te organiseren valt. In het verleden werd er een paar weken voor de effectieve samenkomst van het OO de datum bekend gemaakt en werd aan de mensen gevraagd zich kandidaat te stellen. De vergadering werd gehouden met iedereen die zich kandidaat stelde, omdat het aantal beheersbaar bleef. De kandidaten werden gevraagd zich te informeren bij mede-gedetineerden omtrent de grieven, zodat zij konden fungeren als spreekbuis voor alle gedetineerden.

Er wordt momenteel geen OO meer georganiseerd op de mannenafdeling (op de vrouwen-afdeling en vleugel F zijn er wel regelmatige overlegmomenten in een “bewonersgroep” die eenzelfde overleg- en inspraakmoment inhouden als beoogd door de wet) en dit om volgende redenen :

1) de directie is overbevraagd en moet prioriteiten stellen. Er zijn wel meerdere wettelijke verplichtingen die ze dienen na te komen, maar gezien de omstandigheden waarin zij dienen te werken, kunnen zij onmogelijk alles tijdig organiseren zoals het hoort, en dan moeten er prioriteiten gesteld worden. Aangezien zij dagelijks een zeer uitgebreid directierapport organiseren (de lijsten kunnen geconsulteerd worden om te zien hoeveel individuele gedetineerden er dagelijks worden gezien), zijn zij van mening dat er een laag-drempelige bereikbaarheid is van de directie. Gedetineerden die bepaalde grieven/voorstellen tot verbetering hebben, vinden via het directie-rapport hun weg naar de directie.

2) de middelen die zij ter beschikking hebben (zowel personeel, infrastructureel als financieel) zijn zwaar onvoldoende om aan de meeste voorstellen van gedetineerden tegemoet te komen. Zij vinden dat het organiseren van OO's momenteel het karakter zou hebben van “blij maken met een dode mus” – er zou zo de mensen de indruk worden gegeven dat ze verbetervoorstellen mogen aanbrengen, enkel om daarna te moeten horen dat er noch voldoende geld, noch voldoende personeel, noch de juiste logistiek aanwezig is om de voorstellen verder uit te werken.

3) momenteel wordt er niet/amper in geslaagd gedetineerden waardig en mens-waardig te huisvesten. Er is onvoldoende ruimte, mensen slapen op de grond, activiteiten worden voortdurend geannuleerd, kledij is versleten en wordt niet nageleverd, matrassen zijn versleten en worden niet nageleverd,... en ga zo maar door. Er wordt momenteel geprobeerd zich te concentreren op de basisrechten, en het recht houden van een schip in zware nood.

C. De penitentiaire inrichting in cijfers

1. Gevangenisbevolking (maand per maand)

Theoretische capaciteit :

mannen en vrouwen: 439

vrouwelijke gedetineerden: 48

psychiatrische afdeling : 51

beperkte detentie : 26.

De juiste cijfers in verband met de in- en uitstroom van personen op jaarbasis, de juiste gemiddelde dagelijkse bevolking, de gemiddelde dagelijkse bevolking per prioritaire wettelijke toestand, de gemiddelde dagelijkse bevolking volgens geslacht, de gemiddelde dagelijkse bevolking per detentieregime en de gemiddelde dagelijkse bevolking per nationaliteit, zijn cijfers die het DG EPI zal kunnen geven of desgevallend in het jaarverslag EPI 2019 zullen terug te vinden zijn.

Bij ieder bezoek aan de gevangenis vraagt de maandcommissaris wel aan de CK (centrale kern) volgende cijfers op : het totaal aantal gedetineerden, het aantal vrouwelijke gedetineerden, het aantal gedetineerden die op vleugel F van de geïnterneerden verblijven en het aantal gedetineerden in halve vrijheid. ; op basis van deze cijfers en enkele andere momentopnamecijfers van de directie voor 11.01.2019 en 13.12.2019 kunnen summier onderstaande cijfers worden gegeven.

Werkelijke capaciteit 2019:

- januari : schommelend **tussen 526 tot 572**
- februari : schommelend **tussen 589 tot 653**
- maart : schommelend **tussen 626 tot 645**
- april : schommelend **tussen 643 tot 656**
- mei : schommelend **tussen 633 tot 647**
- juni : schommelend **tussen 631 tot 635**
- juli : schommelend **tussen 652 tot 672**
- augustus : schommelend **tussen 627 tot 669**
- september : schommelend **tussen 615 tot 631**
- oktober : schommelend **tussen 621 tot 656**
- november : schommelend **tussen 644 tot 682**
- december : schommelend **tussen 704 tot 716**

- In **januari 2019** bedroeg het aantal gedetineerde **verdachten** 395 (75%) tegenover 117 gedetineerde **veroordeelden** (22,34%).

In **december 2019** bedroeg het aantal gedetineerde **verdachten** 497 (71,41%) tegenover 171 gedetineerde **veroordeelden** (24,75%)

- Van de 117 gedetineerde veroordeelden die zich op **11 januari 2019** in de gevangenis bevonden waren er 30 veroordeelden tot een gevangenisstraf van maximum 3 jaar; de overige veroordeelden hadden gevangenisstraffen opgelopen van 3-5 jaar (17), van 5-7 jaar (23), van 7-10 jaar (19), van 10-15 jaar (14) en van meer dan 15 jaar (11)

Van de 171 gedetineerde veroordeelden die zich op **13 december 2019** in de gevangenis bevonden waren er 51 veroordeelden tot een gevangenisstraf van maximum 3 jaar; de overige veroordeelden hadden gevangenisstraffen opgelopen van 3-5 jaar (36), van 5-7 jaar (33), van 7-10 jaar (35), van 10-15 jaar (9) en van meer dan 15 jaar (3)

- Op de **vrouwenafdeling** schommelde het aantal vrouwelijke gedetineerden in 2019 tussen 38 en 58.

- Het aantal **geïnterneerden personen** varieerde : in januari 2019 met 14 geïnterneerden en in december 2019 terug ongeveer 28 geïnterneerden (die in principe op vleugel F verblijven, maar sommigen ook op reguliere cellen en op de vrouwenafdeling).

Er is geen duidelijk zicht of er statistieken worden bijgehouden van gedetineerden die in afwachting van een mogelijke interneringsmaatregel zijn en die zich op de reguliere secties bevinden ; vaak zijn

dit echter toch mensen met psychische problemen, die minstens een verward gedrag vertonen, waardoor er op die secties onrust kan ontstaan.

2. Kost gedetineerden

- Het **totaal budget** 2019 voor de gedetineerden (voeding, kleding, slaapperief, toiletlinen, toiletgerief, wasserijkosten, keuken- en eetgerief, kosten eredienst, vervoerskosten gedetineerden) bedroeg 933.416,50 euro.

- Het totaal budget in 2019 voor **onderhoud en herstellingen** post 3 bedroeg 66.000,00 euro

- Voor **voeding** was in 2019 een bedrag van 3,81 euro per dag en per gedetineerde voorzien.

3. Aantal personeelsleden (maand per maand)

De Commissie van Toezicht beschikt niet over de gevraagde gegevens. Dit zijn cijfers die DG EPI waarschijnlijk zal kunnen geven op basis van dag-, week- of maandverslagen die het inrichtingshoofd waarschijnlijk aan DG EPI of aan de regionale directie Noord overmaakt of desgevallend in het jaarverslag EPI 2019 zullen terug te vinden zijn.

4. Keuken en veiligheid

- in het kader van het **BOC-welzijn** waarbij de vakbonden, de preventieadviseur en de directeur-zaakvoerder jaarlijks verschillende locaties van de inrichting bezoeken met het oog op het bevorderen van het welzijn op het werk en arbeidsveiligheid werd in 2019 ook de keuken bezocht ; hiervan werd een verslag opgesteld waarin ook staat genoteerd welke maatregelen al genomen zijn.

De keuken verkeert in goede staat. De directeur-zaakvoerder gaat er dagelijks naartoe om de hygiëne, voedselveiligheid en de kwaliteit van de maaltijden te controleren.

- In 2019 was er geen controle door het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (**FAVV**).

- Verder werd er op 27/03/2019 een interne vergadering georganiseerd met de bedoeling om de **HACCP-regelgeving** (hygiëne en voedselveiligheid) in de keuken te doen naleven; aan de meeste opmerkingen werd al tegemoetgekomen. De vergadering in het najaar is niet kunnen doorgaan omwille van de ziekte van de chef keuken.

5. Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Wat betreft de Vlaamse Gemeenschap in de gevangenis Antwerpen en het aanbod kan verwezen worden naar het Jaarverslag 2019 met betrekking tot Hulp- en Dienstverlening in de gevangenis Antwerpen.

(https://www.departementwvg.be/sites/default/files/media/documenten/jaarverslag_antwerpen_2019.pdf)).

6. Orde-veiligheid-gebruik van dwang

De gevangenis van Antwerpen kent een gesloten regime en is dus een instelling met cellen waarop de gedetineerden het grootste gedeelte van de dag verblijven. Zo hebben ze wel dagelijks de mogelijkheid om te wandelen, te werken of om deel te nemen aan het hulp- en dienstverleningsaanbod. Het blijft wel hoofdzakelijk een arresthuis voor mannelijke gedetineerden en, in beperktere mate, ook voor vrouwelijke gedetineerden waarbij strikter en strenger wordt opgetreden dan in een gevangenis voor definitief veroordeelden.

a) **Tucht- en veiligheidsmaatregelen:**

- tuchtprocedures: Over welke daden en gedrag het vaakst worden bestraft zijn geen statistieken beschikbaar, maar de meeste beslissingen (Tuchtprocedure, op rapport, BVM, IBVR en andere) worden uitgesproken voor overtredingen van categorie 2, te weten 1349 tov 457 voor overtredingen van 1ste categorie.

In 2019 werden er 313 TuchtProcedures (TP) gevoerd voor inbreuken 1ste categorie en 369 TP voor inbreuken 2de categorie; in 91 gevallen werd geoordeeld dat de feiten geen inbreuk/strafbaar feit uitmaakten.

- veiligheidsmaatregelen: wat de Bijzondere Veiligheidsmaatregelen (**BVM**) betreft geven de cijfers 99 gedetineerden weer met 7 dagen BVM, 41 met 14 dagen BVM, 18 met 21 dagen BVM en 42 met 28 dagen BVM.

Wat de **IBVR's** (Individuele BeVeiligingsmaatRegel) betreft houdt het tuchtsecretariaat ook een register bij.

Van de bovenstaande 42 personen bij wie 28 dagen BVM noodzakelijk werd geacht, zijn er 28 doorgedaan in IBVR1 (waarbij het cijfer 1 staat voor een eerste maal 2 twee maanden, het cijfer 2 voor verlenging van een tweede maal 2 maanden, het cijfer 3 verlenging van een derde maal 2 maanden, enz).

Op het ogenblik van de redactie van dit jaarverslag waren er nog 5 lopende IBVR's die reeds in 2019 werden opgestart.

Verder waren er :

- 21 IBVR's opgelegd in 2019 die ook zijn afgelopen in 2019,
- 2 IBVR's opgelegd in 2017 die zijn afgelopen in 2019
- 6 IBVR's opgelegd in 2018 die zijn afgelopen in 2019
- 2 IBVR's opgelegd in 2019 die zijn afgelopen in 2020

Veel van deze IBVR's lopen verder in een ordemaatregel van 3 maanden met hernieuwingen voor eenzelfde periode; het tuchtsecretariaat heeft hiervan een register. In 2019 werd bij 12 gedetineerden een ordemaatregel opgelegd (controle in- en uitgaande briefwisseling en telefonisch contact beperkt tot de telefoonnummers die na screening goedgekeurd werden door de directie); 4 van de 12 gedetineerden met ordemaatregel zijn intussen vrij of op transfer vertrokken. Bij de overige 8 loopt de ordemaatregel thans nog steeds.

b) **Dwangmaatregelen** :

Een en ander wordt in een "register der dwangmiddelen" bijgehouden; hieruit blijkt dat er in 2019 bij 23 incidenten dwangmiddelen werden gebruikt.

Zij worden toegepast wanneer de fysische en geestelijke integriteit van zowel de betrokkene als derden in het gedrang gebracht wordt/is; in 2019 gebeurde dit n.a.v. 1 incident wegens fysische

agressie tegen personeel, nav 4 incidenten agressie-weerspanning op cel en nav 1 incident agressie bij overbrenging.

Met betrekking tot incidenten « rust en orde » werden 6 keer dwangmiddelen aangewend.

Voor psychische problemen gebeurde dat dan weer 10 keer (waarvan bij zeer verward gedrag 5 keer, bij zelfverminking 3 keer en nav 2 pogingen tot zelfophanging)

De personen tegen wie die middelen gericht waren hebben allen een arts kunnen raadplegen.

De dwangmiddelen worden gehandhaafd zolang als nodig blijkt, maar er blijkt dat er zeker bij het gebruik van 4 punt handboeien (dus handen en voeten) op geregelde tijdstippen een controle is en de handboeien stelselmatig worden afgedaan (bv. een voet en een hand, of de twee voeten, enz.) totdat na een tijd al de handboeien worden afgedaan; er worden in de regel medische handboeien gebruikt (18 keer, maar vaak worden deze door-gebeten/kapotgerukt); 1 keer werd gebruik gemaakt van metalen handboeien.

Geregeld werd door verschillende gedetineerden beklag gedaan dat men naakt werd geboeid, zonder deken om zich te warmen en zonder pampers; na uren roepen wordt dan een deken gebracht, en worden ook vaak drie van de vier boeien los gemaakt zodat men « gemakkelijk » bij het toilet zou kunnen.

III. Het toezicht

A) Detentieomstandigheden, behandeling van de gedetineerden en de naleving van de hen betreffende voorschriften

De voornaamste situaties waarin de CvT is opgetreden m.b.t. de werking van de gevangenis, de behandeling van de gedetineerden en de naleving van de hen betreffende voorschriften in het kader van de uitoefening van haar controle-en toezichtstaak, zijn in onderstaande tabel terug te vinden :

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	Tot.
1 Plaatsing in de gevangenis en overbrengingen		1	2	1			3		1			2	10
2 Materiële levensomstandigheden in de gevangenis	1	8	5	3	6	1	5	11		6	4	12	62
3 Omstandigheden van leven in gemeenschap		4	3							1			8
4 Contact met buitenwereld		3	9	1	3		2	4		4	1	6	33
5 Godsdienst en levensbeschouwing					1	5	2	2		1	1		12
6 Vormingsactiviteiten en vrijetijdsbesteding	1	2	2	1	1		1	3	2	2		1	16
7 Werk	1	1				1							3
8 Gezondheidszorg/gezondheidsbescherming	1	1	14	4	11	6	12	12	3	4	5	7	80
9 Psychosociale dienst			1	2	5		2				1	1	12
10 Orde – Veiligheid - Gebruik van dwang	3	2	11	6	3	1	4	4	2	7	1	2	46
11 Tuchtregime	2	2		1	3		5		1	2	1	1	18
12 Commissies van Toezicht		3										1	4
« .													304

- Bovenstaande tabel toont aan dat **de meeste klachten (80)** betrekking hadden op **gezondheidszorg**.

Dr. Jan Dockx en dr. Annemie Bonroy van de CvT Antwerpen formuleerden de problematiek ivm de gezondheidszorg als volgt:

“ In Antwerpen is er maar één probleem: de gezondheidszorg is ontoereikend met de 1-minuut-consultaties en het gebrek aan klinisch onderzoek als overwegende klacht. Antwerpen is een arresthuis waarbij 70% in voorhechtenis zit. Aangezien ze nog niet veroordeeld zijn gaat het medisch om een bijzonder kwetsbare populatie. Een tweede vaststelling is de constante overbevolking (600 – 700 voor 439 plaatsen) die ruim 50 nationaliteiten vertegenwoordigt en waarvan gemiddeld 10% dagelijks een consultatie aanvraagt.

De overbevolking en de onderbezetting van de medische dienst zijn hiervoor ongetwijfeld de verklaringen. In de burgerlijke geneeskunde zijn 4 tot 5 consultaties per uur haalbaar op voorwaarde dat het gaat om bekende patiënten zonder noemenswaardige taalproblemen.

Het is onbekend of het personeel voldoende opgeleid is om om een voorafgaande triage te doen vergelijkbaar met de recente opgestarte samenwerkingsverbanden tussen spoeddiensten en huisartsenwachtposten.

Een tweede groot probleem is de afwezigheid van een rechtstreeks collegiaal contact met de gevangenisartsen. Het inzagerecht verloopt steeds via een verpleegkundige. Van het aantal medische klachten, geformuleerd tussen 1 juli en 20 september, kwam in 84% zelfs geen antwoord ..... Fundamenteel heerst er een defensief wantrouwen.

Verder is er geen organigram. Op de vraag over de organisatie (consultatie uren, welke artsen...) is er buiten enkele algemeenheden nooit een antwoord gekomen. Rechtstreekse mails gericht aan de hoofdgeneesheer worden niet beantwoord. Er is enkel een (laattijdig) antwoord mogelijk na tussenkomst van dir. Lion. Er kan dan ook zelden een feedback bezoek plaatsvinden.

Het zou dan ook wenselijk zijn dat op meerdere momenten de artsen van de CvT informeel kunnen overleggen met de gevangenisartsen om de pijnpunten door te spreken en aanbevelingen te formuleren naar de overheid waarbij het belang van de gedetineerde een absolute prioriteit is.

Er kunnen ook vragen gesteld worden hoe het medisch geheim moet gedeeld worden met tientallen leken die ongetwijfeld als maandcommissaris hiervan kennis nemen.

Het derde probleem is de software Epicure. Het is niet compatibel met Windoc, Care Connect en er is geen toegang via e-health. Het is bijzonder omslachtig dat de arts van de CvT zich telkens fysiek moet aanmelden om dan vast te stellen dat Epicure bijzonder chaotisch in elkaar zit waardoor het moeilijk is om een verslag terug te vinden.

....

Tenslotte wil ik eindigen met enkele antwoorden op uw concrete vragen. Er is casuïstiek over het stopzetten van behandelingen bij de aanvang van detentie. De directieven komen hiervoor uit Brussel. De indruk bestaat dat tijdens voorlopige hechtenis zorgen worden uitgesteld tot na de vrijlating. Een deel van de 84% onbeantwoorde vragen heeft daar ongetwijfeld mee te maken ....

Specifieke diëten (nierinsufficiëntie, diabetes, halal) worden goed opgevolgd. Voedsel allergieën moeten wel vooraf worden bewezen (mevr. X die ten onrechte met haar koemelkallergie gedurende 5 maanden het personeel en de CvT geteisterd heeft). Overigens zijn de maaltijden van zeer goede kwaliteit maar is het calorisch gehalte te groot voor wie 23 uur op cel zit met “bedliggen” als voornaamste activiteit.

Navraag bij de medische dienst toont aan dat de pba's niet vertrouwd zijn om het onderscheid te maken bij type 1 diabetes tussen ketoacidose (braken is bellen) en hypoglycemie. Ik verwijs naar het hardnekkig gerucht over mr. X die onwel werd, vervolgens zakken snoep kreeg en 's ochtends dood in zijn cel werd aangetroffen. (Er is een grotere prevalentie van diabetes bij de Noord-Afrikaanse bevolking).

Psychologische bijstand, werk of scholing is optioneel niet mogelijk in een overbevolkt arresthuis waar de inactiviteit vooral bestaat uit bedliggen. Sportactiviteiten worden voornamelijk aangeboden tijdens de wandeling.

Het is ook onduidelijk of zieken met tijdelijke acute infectieuze pathologie afgezonderd worden in een ziekenboeg. ....

.....

Wij herhalen onze standpunten dat gevangenisarts een voltijdse activiteit met het statuut van spoedarts moet zijn en geen bijberoep is. De kosten van de overheveling van de zorg voor slechts 10.000 gedetineerden naar volksgezondheid is verwaarloosbaar waarbij elke partij zijn expertise uitoefent: justitie straft en volksgezondheid verzorgt."

Verder kan ook gewezen worden op de tijdsspanne tussen de aanvraag voor medisch consult en de eigenlijke consultatie door de gevangenisarts generalist die vaak dagen bedraagt; voor consultatie van de tandarts, kinesist, enz kan dit zelfs oplopen tot weken, zelfs een maand.

En dan hebben we het nog niet over de belabberde toestand van de gebouwen, doucheruimtes en cellen met schimmelvorming die allerlei (vooral respiratoire) gezondheidsproblemen met zich meebrengen.

De CvT Antwerpen wenst er wel op te wijzen dat de medische dienst steeds behulpzaam is en steeds aanwezig was tijdens de herhaalde stakingsdagen, of ze nu van korte of lange duur waren, zodat een gedetineerde steeds op deze dienst kon rekenen en bv. dagelijks de hem voorgeschreven medicatie e.d. ontving.

- Vervolgens hadden veel klachten (62) betrekking op de **materiële levensomstandigheden in de gevangenis.**

Door de weer stijgende overbevolking in 2019 (van ongeveer 526 in januari 2019 naar ongeveer 716 in december 2019 en door het gebrek aan een voltallig personeelskader maakt dat er een overbelasting is op alle gebied met gevolgen zoals voorheen:

- het bevolken van de cellen:

- cel voor 1 persoon wordt bezet door 2 à 3 personen
- cel voor 2 persoon wordt bezet door 3 personen
- cel voor 3 persoon wordt bezet door 4 à 6 personen
- cel voor 4 persoon wordt bezet door 5 à 8 personen
- onvoldoende plaats om bedden te installeren zodat gedetineerden op matrassen op de grond dienen te liggen en dit in de reeds overvolle cel met als gevolg minder privacy, minder plaats, terwijl bv. roken, eten, en toiletgebeuren zich vaak gelijktijdig voltrekt en niet iedereen is daarmee gediend of kan dit aanvaarden (frustraties, verbale agressie, fysieke agressie, enz).
- onvoldoende kussens, enz.
- hygiëne in en onderhoud van de cellen;

- veroorzaakt meer spanningsvelden tussen de gedetineerden onderling en tussen de gedetineerden en het bewakingspersoneel (PBA's);
  - bedeling kantine: is druk en geeft meer werkdruk;
  - capaciteit wasserij is niet voorzien op een te grote overbevolking;
  - beperken van wandelingen (bij de mannen toch nog 1,5 uur per dag en bij de vrouwen ook nog 2 x 1,5 uur per dag);
  - onmogelijkheid voor het houden van culturele activiteiten: geen activiteiten in theaterzaal;
  - ondanks telefonie op cel wordt er wel beklag gedaan van een lange rij wachtende kandidaat-bezoekers buiten aan de gevangenispoort om bezoek aan te vragen;
  - bezoeken dienen als het ware 14 dagen op voorhand gereserveerd te worden zodat het bv. voor nieuwkomers lang duurt voor ze hun eerste bezoek kunnen hebben,
  - beperking lessen (muziek, tekenen);
  - voor geïnterneerden: geen of beperking muziektherapie;
  - beperking sportactiviteiten outdoor; er zijn wel outdoor fitnessapparaten
  - overbelasting van de griffie van de gevangenis (aantal te behandelen dossiers en voorziene personeel);
- Een derde topic waarover veel klachten (46) betrof **“Orde-veiligheid-gebruik van dwang”** en **“Tuchtregime”**.

De meeste klachten betreffen klachten ivm met het gedrag van bepaalde PBA's betreffen racisme, verbaal geweld, machtsmisbruik, uitlokkend gedrag, pesterijen en valse beschuldigingen. Inderdaad, een reeks klachten betreffen tuchtprocedures en bestraffingen die onterecht zouden geweest zijn want gesteund op foutief weergegeven feiten; hierbij zou het verslag met weergave van de feitelijkheden door de PBA (altijd) prevaleren op de versie van de gedetineerde; de gedetineerde was daarbij vaak (terecht) bezorgd dat dergelijk, volgens hem, foutief verslag en daaropvolgende procedure, in zijn dossier werd bijgevoegd, waardoor ook door de SURB hier volgens hem onterecht rekening mee zou (kunnen) houden.

Klachten gaan vaak ook over de wijze waarop gedetineerden, mannelijke en soms ook vrouwelijke, overgebracht worden naar de strafcel – met een buitensporig aantal leden van het Interventieteam (tot tien personen). Er wordt daarbij tevens gewag gemaakt van gebruik van geweld door bv. druk op pijnpunten of metalen handboeien zeer strak aanspannen,.. Het mag duidelijk zijn dat het optreden van een uitgebreid Interventieteam voor een gedetineerde zeer intimiderend en traumatiserend kan zijn.

Verder waren er ook 2 klachten betreffende een oppervlakkige fouille waarbij de gedetineerden zich bekloegen over ongewenste intimiteiten (ongewenste aanrakingen, al dan niet opzettelijk).

- Een vierde punt waarover redelijk veel klachten (33) betreft « **contact met de buitenwereld** » ; bv. een beslissing ivm ongestoord bezoek die volgens de gedetineerde te lang op zich laat wachten of die onterecht ingetrokken zou zijn (vaak omwille van geschiedenis met intrafamiliaal geweld); tijdelijk enkel glasbezoek dat onterecht wordt ervaren, enz.

B. Aanbevelingen

1) Branddetectie

De gevangenis beschikt over een Nood- en Interventieplan (NIP), zowel een Algemeen (ANIP) als een bijzonder (BNIP).

Naar aanleiding van een brand in de wasserij was er bij de gedetineerden paniek ontstaan m.b.t. de brandbeveiliging en de evacuatieplannen die in voege zijn in de inrichting. In geval van een plotse, uitslaande brand zitten de gedetineerden opgesloten in hun cel. De celdeuren moeten een voor een geopend worden en alle gevangenen moeten bijna gelijktijdig geëvacueerd kunnen worden naar de wandeling. Met de huidige overbevolking lijkt dit organisatorisch een haast onhaalbare oefening, wetend dat een gebouw slechts 4 à 7 minuten tijd nodig heeft om een gebouw in lichterlaaie te zetten.

De CvT heeft inlichtingen gevraagd aan de directie over zowel branddetectie als over het evacuatieplan, maar heeft daarover in feite geen afdoende informatie mogen ontvangen.

Bestaat er in de gevangenis van Antwerpen een evacuatieplan met zowel de materiële als de organisatorische noodmaatregelen in geval van een brand die zich verspreidt over het gehele gebouwencomplex? De directie deelde mee dat er inderdaad een Nood- en Interventie Plan is, alsmede een evacuatieplan.

In feite zou er nog altijd geen effectief en goedgekeurd evacuatieplan bestaan, bijvoorbeeld in geval van brand of andere grote calamiteiten.

Wat een intern evacuatieplan betreft verwijst de directie naar de info die in het N.I.P. staat; er zijn actiekaarten voor brand en andere calamiteiten zoals opstand, gijzeling, ontsnapping, bommelding, uitval nutsvoorzieningen, wateroverlast, terrorisme, chemisch alarm, externe ramp, besmettelijke ziekten en voedselvergiftiging.

Er wordt gesteld dat er niet telkens tot evacuatie mag of moet overgegaan worden bij calamiteiten. Mocht het nodig zijn, wordt er in eerste instantie geëvacueerd naar de cellen. De cellen zijn op dat moment immers veilige plaatsen, een celdeur houdt een tijdje de brand tegen. Bij rookontwikkeling worden alle ramen worden opgezet om de rook te laten wegtrekken. Een evacuatie zou dan niet nodig zijn.

Vanaf 20.00 uur zitten de gedetineerden al op cel en zou een eventuele evacuatie juist ordelijk, rustig en bedachtzaam kunnen gebeuren.

Wat indien er extern moet geëvacueerd worden? Externe evacuatie zou dan gebeuren in overleg met de externe hulpdiensten en het hoofdbestuur.

Zijn er voldoende rookmelders die brandgevaar voldoende tijdig detecteren en het geheel van te nemen maatregelen in gang zetten? Dit zou volgens de directie niet nodig zijn gelet de brandcontroles die om het uur door het personeel worden uitgevoerd; enkel op de hoogste verdieping zijn er wel branddetectie- of rookdetectie-systemen.

Verder heeft de CvT geen weet van het feit dat er al een voor iedereen geldende interne (brand)evacuatieoefening werd gehouden, laat staan een externe.

Het zou misschien eens goed zijn om dit nationaal voor elke gevangenis aan de orde te stellen.

2) Strafcellen onderzoek

In het jaarverslag van 2017-2018 werd het strafcellenonderzoek van 2018 toegelicht, alsook 10 dringende aanbevelingen geformuleerd. De lijst van aanbevelingen werd niet systematisch opgevolgd door de CvT, maar tijdens diverse bezoeken aan de strafcellen op vraag van de gedetineerde kon de maandcommissaris vaststellen dat er nog geen verbeteringen doorgevoerd werden. Zelfs op het vlak van de hygiëne van de cellen, wat nochtans niet moeilijk te verwezenlijken is, is de situatie nog dezelfde. Het meest flagrante voorbeeld was een veiligheidscel die volledig vervuild was, met smurrie op de vloer, het bed en de muren, duidelijk niet veroorzaakt in één etmaal.

Het was een mensonwaardige toestand. Strafcellen en veiligheidscellen worden pas schoongemaakt nadat de gedetineerde deze verlaten heeft. De aanbeveling is om de schoonmaakprocedure dringend te herzien. Ofwel laat met de gedetineerde toe om zelf te poetsen en geeft men hem/haar het gerief hiervoor, ofwel moet er beter toegekeken worden op de fatiks hun werk. De directie zegt dat er een tekort is aan poetsgerief en dat de gedetineerden het poetsgerief oneigenlijk gebruiken, bv. borstelstelen om rekoefeningen te doen in hun cel. Als dit de oorzaak is, dan is dit terug te voeren tot het gebrek aan mogelijkheid om te sporten in daartoe uitgeruste lokalen. In afwachting van de nieuwe gevangenis met ruimere accommodatie, kan misschien specifieke uitrusting voor gymoefeningen voorzien worden op de wandeling?

3) Opleiding van de penitentiaire beambten/ pententiaire ambtenaren

Het beroep van cipier is een communicatief beroep bij uitstek. De belangrijkste competenties voor personeel in een gevangenisomgeving zijn inzicht in menselijk gedrag en in communicatievaardigheden. Toch krijgt communicatie en menselijke interactie nauwelijks aandacht in de opleiding van het bewakend personeel. Nu heel wat personeel op pensioen gaat, is er in verhouding veel onervaren personeel. Men schakelt momenteel Rosetta-contracten in, jongeren zonder werkervaring die terecht komen in een uitdagende werkomgeving. Hoe goed zijn deze mensen voorbereid op werken in deze harde omgeving? Actuele inzichten in de psychologie (systementheorie en communicatieleer) en voldoende trainingsmogelijkheid (op de werkvloer en met extra supervisie) zouden deze jongeren helpen om een gezonde interactie te ontwikkelen en zich een correcte attitude aan te meten. Het zou een positieve impact hebben op de organisatiecultuur.

4) Bezoekers

Een weerkerende klacht betreft de teleurstelling wanneer gedetineerden bezoek geregeld hebben en het bezoek toch niet kan doorgaan. Er kunnen verschillende oorzaken meespelen, maar het feit dat er onvoldoende bezoekersruimte is voor het aantal gedetineerden is er een van. Om die reden moeten bezoekers hun plaats 's ochtends persoonlijk komen aanvragen. Concreet betekent dit dat ze al vanaf 06.00 à 06.30 uur in de rij moeten gaan staan om vanaf 8u een bezoekersplaats te kunnen reserveren voor de dag zelf (en als dat niet meer gaat voor een andere dag). De reden dat men dit niet online wil organiseren zou gelegen zijn in het feit dat er teveel bezoekers zouden zijn die zich aankondigen en vervolgens niet zouden komen opdagen. Hierdoor worden de kansen van anderen ontnomen. Kan dit niet anders aangepakt worden? Zonder verwittiging niet opdagen wordt thans toch ook gesanctioneerd door een aantal bezoekeromgevingen te ontzeggen. Bij teveel aanvragen zou er bv. kunnen gewerkt worden met een wachtlijst. Wanneer iemand afzegt krijgt de eerste op de wachtlijst groen licht. In andere domeinen, zoals bv. de reguliere gezondheidszorg, zien we dat dit toch wel op te lossen is; wanneer bv. patiënten de dag voor hun afspraak een sms krijgen met de vraag om hun aanwezigheid te bevestigen, ziet men het aantal "no show ups" verdwijnen.

5) Camera's

Wanneer het relaas van de feiten zoals weergegeven in een rapport niet overeenkomt met de waarheid van de gedetineerde, vraagt deze vaak de beelden van de camera te raadplegen. De directie staat daar weigerachtig tegenover. Tot vandaag heeft ze de beelden nooit vrijgegeven. Ofwel is het incident niet zichtbaar op de camera, of er was geen camera op die plaats, of de privacywet laat het niet toe, of de beelden worden overschreven na x dagen. Inmiddels werd ons bevestigd door de privacy commissie dat de CvT, zoals ook de gedetineerde trouwens, het recht heeft om de beelden te bekijken. Is het mogelijk dat EPI communiceert aan de gevangenisdirecties dat de beelden van de camera's mogen onderzocht worden door de CvT's in het kader van welkdanige klacht ook? Zeker vanaf oktober 2020 kunnen beelden een groot verschil maken voor klachtdossiers. Ook als de beelden later overschreven worden, zouden de nuttige beelden minstens voor een tijd bewaard kunnen worden op een extern geheugen.

6) Kwaliteit van het vegetarisch eten/ halal voeding

In een grootkeuken zijn bijzondere diëten een uitdaging. De meeste vegetarische menu's zijn eigenlijk een tweede keuze voor de moslim gedetineerden die het onvoldoende vinden dat de keuken varkensvlees weert, ze wensen in lijn met hun geloofsovertuiging ritueel geslacht vlees. Zij kiezen voor het vegetarisch menu omdat halal vlees niet voorhanden is. Gelet op het overwicht aan gedetineerden met een islamitische achtergrond, kan men zich de vraag stellen waarom de inrichting het vlees niet inkoopt bij een halal slachterij. De andersgelovigen zullen daar geen bezwaar tegen hebben, de klachten over het vegetarisch menu verdwijnen en het vereenvoudigt het werk in de keuken.

7) Interne organisatie

De interne organisatie zoals de informatiedoorstroming naar de griffie, de werkprocessen inzake bestellingen kantine, de toewijzing van werk aan de gedetineerden, het respecteren van termijnen voor de schriftelijke mededeling van een sanctie enz. blijkt af en toe te haperen. Zeker in tijden van overbevolking gebeuren er fouten. Zo noteerden we dat een man die naar de raadkamer moest tot tweemaal toe niet de kans kreeg om zijn dossier in te kijken, terwijl hij hiervoor vier rapportbriefjes had ingevuld. De wijze waarop de boekhouding georganiseerd is geeft al eens aanleiding tot klachten, al worden deze op verzoek snel rechtgezet. De CvT heeft weinig inzicht in de wijze waarop de interne organisatie wordt aangestuurd. Het is delicaat om dit bij de directie aan te kaarten, omdat dit niet onze bevoegdheid is. Toch zou het geen taboe mogen zijn wanneer er regelmatig klachten zouden komen vanuit een bepaald beheerdomein. Indien men de gedetineerden hierin mag geloven heeft elke gevangenis eigen gewoonten en geplogenheden. Bij de meeste gedecentraliseerde publieke diensten heeft men de oefening gemaakt om lokale entiteiten door te lichten en best practices te weerhouden om deze te veralgemenen naar andere locaties. Werd deze oefening reeds gemaakt in het gevangeniswezen?

8) Communicatie met de directie

- Tijdens het werkingsjaar 2019 werd overeengekomen dat mevrouw Leen Lion, inrichtingshoofd, of een ander directielid, regelmatig (één maal op twee) de vergaderingen van de CvT zou bijwonen om enerzijds beleidsinformatie vanuit de inrichting door te spelen aan de leden van de CvT en anderzijds om de vragen en bekommernissen vanuit de CvT te beantwoorden. Deze werkwijze biedt het voordeel van een snellere informatiedoorstroming en een rechtstreeks en persoonlijk contact, wat bijdraagt aan het wederzijdse vertrouwen. Zeker in de aanloop naar de implementatie van het klachtenrecht is het een groot voordeel dat directie en de CVT, waarvan sommige leden exclusief zullen zetelen in de

klachtrechtbank, elkaars perspectief beter leren kennen en begrijpen, waardoor ze een meer genuanceerde kijk krijgen op “de andere kant” van het gevangenisgebeuren.

- De afhandeling van de klachten zoals door de maandcommissaris doorgegeven aan het inrichtingshoofd, kennen een (te) lange doorlooptijd, waardoor de antwoorden pas aankomen op een moment dat de volgende maandcommissaris – of de daaropvolgende – “en charge” is. Deze moet nieuwe klachten behandelen én antwoorden geven aan “oude” klagers van vorige maand(en). Antwerpen is een arresthuis. Dit brengt met zich mee dat een aantal klagers intussen van cel verhuisd is, getransfereerd naar een andere gevangenis, vrijgelaten of in een regime van gedeeltelijke vrijheid zit... Indien de maandcommissaris toch een oude klager terugvindt, dan gaat het om een gedetineerde die hij niet zelf gesproken heeft. Dit is ontmoedigend voor de maandcommissaris én nog meer voor de gedetineerde. Deze laatste heeft de perceptie dat het niet helpt om zich te richten tot de CvT, hij krijgt toch geen of onvoldoende feedback. Voor een vlotte werking van de CvT zou de directie hieraan meer prioriteit moeten verlenen, of de klachten meteen dispatchen naar andere directieleden of verantwoordelijken. Er zou tevens kunnen onderzocht worden of de maandcommissaris, indien organisatorisch mogelijk, rechtstreeks bemiddelend optreedt tussen de protagonisten. Een co-bemiddeling van twee CvT-leden is daarbij aan te raden.

Wellicht zal het vanaf de feitelijke inwerkingstelling van de klachtencommissie (hopelijk oktober 2020) wél de mogelijkheid behoren eerst een bemiddeling door de maandcommissaris te initialiseren (bv. art. 152 zelfs door de directeur en art. 153 door de klachtencommissie of de alleenzettelende klachtenrechter) waarbij men tools zou kunnen hebben om een en ander "af te dwingen", minstens moreel.

- Het feit dat de CvT steeds de hoogste hiërarchie betreft bij elke soort van aanvaring heeft behalve voordelen (klachten zijn beleidsinformatie), ook nadelen. De (algemene) directeur is voor het personeel de hoogste evaluerende instantie, voor de gedetineerden is het de adviserende en sanctionerende instantie. Zowel personeel als gedetineerden zetten zich in voor hun goede imago. De directie zal om die reden vaak de laatste zijn om de juiste toedracht van een conflict te vernemen. Sowieso hebben partijen die verwickeld zijn in een conflict een verschillend verhaal over het verloop ervan, maar de ondervinding leert dat bepaald personeel valse verklaringen aflegt om zichzelf of collega's in te dekken. Wanneer de CvT dit kan hard maken bij de directie – het personeelslid werkte bv. niet op de sectie die dag en kon geen getuige zijn - , dan draait de directie de sanctie terug. Of het personeel dat een valse verklaring aflegt ook gesanctioneerd wordt, is niet duidelijk. De CvT zou minstens ten vertrouwelijke titel moeten geïnformeerd worden over de gevolgen die daaraan worden gegeven.

De CvT heeft de indruk – aan de hand van weerkerende klachten - dat personeel dat over grenzen gaat (van reglementering, van correcte/eerlijke behandeling van gedetineerden), lang kan doorgaan met dit gedrag. Het is belangrijk dat de directie sturing geeft aan het personeel en klare grenzen zet. Wordt er voldoende gedelegeerd naar het middenkader inzake het coachen van het personeel? Wordt de directie ondersteund in haar leidinggevende rol, is er voldoende opleiding, coaching, intervisie? Misschien is hier ook een taak voor de Centrale Toezichtsraad weggelegd om deze kwestie eens aan te snijden bij het DG EPI.

Een doel van de CvT zou moeten zijn om te proberen bij conflict de communicatie tussen betrokkenen te herstellen, niet om het wantrouwen aan te wakkeren. Hoewel de communicatielijn met de directie nu eenmaal de werkwijze is die aan de CvT's werd toebedeeld, blijkt vaak dat deze omweg via de directie eerder tot polarisatie dan tot pacificatie leidt. Een onderzoek naar hoe het dispuut precies

begonnen is, wanneer en waarom de emmer overliep, is niet haalbaar, men stoot bijna altijd op verschil in interpretatie. Dit leidt tot vijanddenken.

- Aan de kant van de gedetineerden zien we gelijkaardige defensiemechanismen. Zij zijn afhankelijk. Ook zij kleuren hun verhaal bij, met als gevolg dat de percepties van de gedetineerde en die van de directie meestal ver uit elkaar liggen. Het verschil is dat voor de directie haar waarheid, gebaseerd op de versie van het personeel, per definitie bovengeschild is aan de waarheid van de gedetineerde. In een hiërarchische organisatie als de gevangenis kan de directie haar visie steeds doordrukken. In geval van sanctie voelt de gedetineerde zich tweemaal onfair behandeld: eerst omwille van de straf en vervolgens omwille van het verslag over het gebeurde dat toegevoegd wordt aan zijn dossier. Deze anomalie bij de klachtenbehandeling door de directie hebben we reeds toegelicht in het jaarverslag 2017-2018: de directie neemt te vaak genoegen met de versie van het personeel en probeert de protagonisten niet te verzoenen. Het antwoord bestaat al te vaak in een verwijzing naar Antfic, een soort logboek van en voor het personeel.

De CvT is daarbij niet blind, beseft en heeft uit ondervinding ook geleerd dat bepaalde gedetineerden (meestal dezelfde) aan forum shopping doen telkens ze nul op hun rekwest krijgen van de dienst aan wie ze het moesten vragen en bv. vaak ook een PBA viseren en in een slecht daglicht trachten te stellen omdat die te strict is in hun nadeel ; de ervaring leert inderdaad ook dat de maandcommissaris en bij uitbreiding de CvT ook al eens door de gedetineerde voor zijn kar wordt gespannen.

9) Overbevolking

Het is misschien aangewezen dat langstraffen vanaf meer dan 3 jaar gevangenisstraf uit de PI Antwerpen (die een arresthuis is) getransfereerd zouden worden naar gevangenissen die geen arresthuis zijn. Zo zou uit de cijfers van januari en december 2019 afgeleid kunnen worden dat indien deze langgestraften getransfereerd waren geweest uit de PI Antwerpen naar gevangenissen die geen arresthuis zijn, het aantal gedetineerden in Antwerpen in januari 2019 naar een absoluut beheersbaar aantal van ongeveer 500 gedetineerden zou zijn gebracht en in december 2019 tot een beheersbaar aantal van ongeveer 600 gedetineerden.

10) Documenten delen

De CvT Antwerpen hoopt dat er snel werk wordt gemaakt van een digitaal platform (« cloud », « share point ») voor het kunnen delen en raadplegen van documenten, dossieraanmaak, ophijsting klachten, enz. van thuis uit ; verder zou de terbeschikkingstelling in de gevangenis van een eigen PC/laptop die dit ook daar mogelijk maakt wenselijk zijn; mits geldige toegangsweg daartoe, zal Sidis Suite intra muros dan ook effectief kunnen geraadpleegd worden.

IV. Advies en informatie voor de CTRG

Er werden in het korte tijdsbestek van 4 maanden door de nieuwe CvT geen adviezen en/of informatie aan de CTRG overgemaakt.

V. Conclusie(s)

Sedert 01.09.2019 bestaat de CvT uit 18 leden en 1 secretaris ; er zijn 12 nieuwe leden zonder enige ervaring binnen de CvT die allen nog een zekere inwerkingstijd benodigen; het zal, gelet op de overload

aan werk voor de CvT als men op discrete wijze grondig en efficiënt wil werken, een uitdaging zijn om hen te blijven betrekken en boeien voor deze taak en om hen te begeleiden om zoveel mogelijk te komen tot een gelijkgestemde praktijk en handelswijze; dit zal niet enkel bijdragen om het vertrouwen van de gedetineerden te verkrijgen en te behouden, maar ook dit van van directie en personeel.

Een andere uitdaging, en misschien wel de grootste, dient zich aan vanaf 01.10.2020 , te weten de implementatie van het beklagrecht op de werkvloer met een klachtencommissie ter plaatse en een ondersteunend secretariaat in Brussel, een klachtencommissie bestaande uit 3 effectieve leden en 3 vervangende leden die in principe steeds binnen de reguliere kantooruren zitting zal houden; veel beroepsmatig nog actieve commissieleden zullen zich dan ook niet geroepen (kunnen) voelen om zich als effectief of plaatsvervangend lid van de klachtencommissie op te geven, laat staan te fungeren.